

PROPRIETAR - DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească - Apare în fiecare Sâmbătă

Praznicul Unirii

(+) Acum cinci sute de ani, exact în 6 Iulie 1439, sărbătoare mare, cum abia de a mai fost alta, se prăznuia în catedrala din Florența: ahiereul latin Cesarini cetia în latinește bula papală Laetentur coeli = Ceterurile să se veselească =, iar ierarhul grec Visarion cetia în limba lui Fotie și Kerularie acelaș cuvânt de pecelluire a unirii între Apusul și Răsăritul creștin. Prin tomosul semnat cu o zi mai înainte, de 115 Părinți Latini și 33 Părinți Răsăriteni, păretele vrajbei se dărtmase și acum frații fiind împreună (afară de Marcu Efesinul și Syropoulos Bizantinul), se veseliau duhovnicește întru Domnul păcii și al iubirii.

Nu s'a ajuns ușor la această neasemuită sărbătoare a sufletelor. Oameni pătimiși și, de o parte și de alta, era să zădărnicească totul. Încă înainte de a se ajunge la ceva pozitiv. Cumințenia și bunul simț, ajutate și de interesele arzătoare ale țărigrăderilor (Turcii erau la porțile Cetății lui Constantin), au biruit însă, cel puțin pentru moment. Și așa, după desbateri mult cumpănite, s'au prins pe pergament precizările îndatoritoare pentru Apusul și Răsăritul creștin reprezentat acolo: „Definim că toți creștinii trebuie să mărturisească cumcă Sf. Duh e din veci din Tatăl și din Fiul, că El din veci purcede și dintr'unul și dintr'altul ca dintr'un singur principiu și dintr'o singură spirăție... Definim, afară de aceea că adausul Filioque a fost inserat licit și înțelepțește în simbol... Definim că Sf. Scaun Apostolic și Pontificele Roman au primatul asupra întregii lumi și că acest Pontifice Roman este urmașul Sf. Petre”. Toți Grecii ce erau de față, cu basileusul în frunte, au înghenunchiat după cetirea acestui act în fața Papii, sărutându-i mâna și primind dela el binecuvântarea apostolică și sărutul păcii. — Cu adevărat Ceriurile aveau de ce să se bucure și pământul de ce să se veselească.

Stăm la cinci veacuri încheiate și ne gândim la marele și sfântul praznic dela Florența al creștinătății. Câte nu s'au petrecut deatunci încoace și cum s'a sfășiat iarăși haina cea necusută a lui Hristos! Pentru noi Românii cari intrasem din nou, după veacuri de instreinare, prin subscrierea mitropolitului Damian al Moldovei, și sub raport religios, în puternica și glorioasă familie latină, fie și sub podoaba rituală răsăriteană, ruperea acelor peceși cari obligau în conștiință și n'au încetat niciodată să oblige, e îndoit de dureroasă și păgubitoare. Nu e nici cazul nici locul să înțelegem aici în amănunte cari să lămurească cumplită ne-a fost pedeapsa, prin sla-

Protecțiunea cea deopotrivă

Altă pagină din cronica luptelor și pătimirilor noastre pentru dreapta credință

Am publicat, în numărul trecut, o pagină de istorie, tristă și glorioasă în același timp. Am văzut un crâmpel din luptele și suferințele fraților maramureșeni, cari își apără cu eroism dreapta credință strămoșească.

Am subliniat, că ne doare mai ales felul cum înțeleg să la parte la vrajba confesională din Maramureșul unit autoritățile civile. Prin definiție, ele ar trebui să apere pacea și legea. În realitate însă ajută cu toată puterea, și trecând nu odată peste lege, silințele celor cari vreau, cu orice preț și cu orice mijloace, să fure credința românească și catolică a fraților noștri din țara Voevozilor.

Insemnăm acum, pentru posteritate — fiindcă, se vede, astăzi grațul nostru nu-l mai înțelege nimeni — un alt caz, pe cât de simplu pe atât de revelator. Este cu totul de altă natură decât întâmplarea din Corneștii Maramureșului. Totuși legătura dintre ele este destul de evidentă. Ceeace dovedește că, oricât am căuta să ne mângăiem decretând că e vorba doar de mici abuzuri locale și excese ale unor particulari, „întâmplările” ce ni-se semnalează din toate părțile nu sunt chiar așa de... întâmplătoare.

În comuna și colonia Nicula de lângă Satu-Mare trăiesc peste 100 de familii românești de credința Romei. Nu au preot în loc. Văzând situația de avantpost românesc pe care o dețin acolo, la granița cea mai expusă, Ordinariatul din Bala-Mare a crezut că e bine și necesar — din interes românesc, de stat! — să le dea conducător și îndrumător sufletesc, pe care să-l albă totdeauna în mijlocul lor. A înființat, prin urmare, parohie în locul filiei de până acum. — A dat această decizie și dintr'un alt considerent, tot românesc. În aceeași comună trăiesc și 50 familii de ruteni maghiarizați. Nici ei nu au preot de al lor în loc. S'au declarat însă gata — dacă se face în loc parohie românească gr. catolică — să între în legăturile ei, să cerceteze slujba românească și să albă de povățuitor pe preotul român. Nu mai cheltuim nici un cuvânt spre a scoate în

vonism și bizantinism-fanariotism, în urma slăbiciunii de a ne fi lăsat târâți departe de Roma, pe drumurile shismei de care ne lăpădasem sărbătorește.

Duhul rău, despre care spunea Vasile Lucaciu că stă de pândă la toate colțurile istoriei noastre și ne strică, s'a vădit prezent și aci și continuă să ne întunece zările. — Când și cine va fi noul Damian care să izbăvească întreaga suflare românească de ei?

evidență însemnătatea românească a faptului.

Ce se întâmplă însă? Episcopul cere, conform legii și arătând toată greutatea motivelor, recunoașterea parohiei și aprobarea unui preot bugetar. Ministerul însă refuză. Se stăruie iarăși iară. De geaba. Ministerul nu aproabă parohie românească pentru cei 830 credincioși din Nicula dela granița ungurească! (Trebuie să mai adaogăm îndată — spre consolarea fraților din Nicula — că nu numai ei au fost tratați așa. Au mai fost multe cereri de același fel, din comune în aceeași situație expusă sub raport național, pe care ministerul a crezut că trebuie să le rezolve în același fel: nu trebuie preot român la acele posturi de veghel).

Până aci actul întâi al dramei. Urmează al doilea. — Episcopia noastră, cu toată mahnirea pentru atâta neînțelegere de sus, și-a continuat munca. Știa bine, că întărind comunitatea religioasă din Micula, servește în același timp cauza românească. A voit deci să organizeze parohia cu puteri proprii. Îi trebuia casă parohială. Era în comună una potrivită, și încă proprietate a Statului român, scoasă în vânzare de către On. Minister al Agriculturii. Firesc era, să se ceară dela minister acest imobil pentru scopul de utilitate publică pe care-l reprezintă biserica. Pretutindeni și fără excepție, în condițiuni asemănătoare, Biserica ortodoxă a cerut și totdeauna cu succes imediat. — Învățând din pășania altora, credincioșii noștri n'au cerut nimic în dar. Ci au adunat, din sărăcia lor, sfertul de milion, prețul cu care se făcuse de vânzare pomenita casă. Au oferit ministerului prețul, cu smerita rugare — recomandată și susținută și de prefectul județului, d. colonel Coman — să le aprobe cumpărarea. Au așteptat, apoi, liniștiți și încrezători rezultatul.

A și venit. Și anume, în forma unui jurnal al consiliului de miniștri, din 12 Aprilie, publicat în Mon. Of. No. 94 din 24 Aprilie 1939, care decide așa: „Aproabă cedarea intravilanului și a clădirilor aflate pe el din comuna Micula jud. Satu-Mare, cuprins c. f. 196 sub Nr. top. 44, 45, 46 și 47 în suprafață de 717 stânjeni păt. și a intravilanului cuprins în c. f. 196 sub Nr. 40, 41, 42, 43 în suprafață de 3 jug. 739, asupra Episcopiei ortodoxe Române a Maramureșului pentru biserica ortodoxă din comuna Micula județul Satu-Mare”. — Această „biserică ortodoxă din comuna Micula” are, pe cât știm, exact una, zi și scrie: una familie ortodoxă!

Așa dară: ceeace 830 credincioși români uniți nu pot obține nici pentru un sfert de milion, se dă de către Statul român gratis și franco celor câteva suflere ortodoxe care se

pot număra pe degete! — S'a făcut acest lucru în anul de grație 1939, ca să se plinească în cinste și omenie scriptura art. 19 din noua Constituție a României care zice: „Statul garantează tuturor cultelor o deopotrivă libertate și protecțiune“.

Trălască libertatea și protecțiunea „cea deopotrivă“!

† Canonicul Gheorghe Mureșan.

A plecat dintre noi un preot venerabil, una din figurile admirabile de preot român din Ardealul vechiu, în cari dragostea de altar se identifica cu arzătoarea iubire a nașiei sale oropsite.

Păr. Gheorghe Mureșan s'a născut în Tîrream (jud. Sălaj) în 5 Iulie 1858. A terminat liceul la Oradea. La universitatea din Budapesta a isprăvit teologia și științele. Hirotonit preot, i-se încredințează parohia Bozinta Mare (jud. Satu-Mare). După trei ani îl găsim catehet al elevilor români uniți dela liceul călugărilor piariști din Carei. În harță și luptă continuă cu întreg corpul profesoral pe motive politice, nu poate rămâne decât 6 ani, când e nevoit să părăsească școala fiindcă refuză să predea religia în ungurește. — E numit paroh la *Moftinul mic* (Sălaj), unde rămâne apoi toată viața. Aici s'a dovedit Păr. G. M. în toată plinirea ceace era: apostol al crucii și erou al românismului. Peste nașia noastră din acele părți suflau pe atunci vânturi grele. Căzuse într'un fel de moleșală și se spălmântase de tirănia cutropitoare. Preotul dela Moftin i-a dat suflet nou, i-a dat curaj și bărbăție românească. Prigonit, suspectat, molestă fără încetare, Păr. M. nu s'a clintit un moment dela datoria națională. Este cunoscută, în deosebi, dărzenia cu care a luptat împotriva falmoasei episcopii ungurești de Hajdudorog; luptă care l-a adus, lui și la 14 credincioși ai săi, câte un an și jumătate temniță. A primit osânda cu seninătate și cu încredere nesdruncinată în biruința cauzei românești. Și din închisoare a continuat a fi sufletul românilor din acele părți. Îl plăcea să se mângăie, nu fără oarecare mândrie, spunând că este mai norocos decât Mântuitorul însuși, pe care din 12 apostoli unul

l-a tradat, pe dânsul însă din 14 nici unul! Era într'adevăr un admirabil examen pe care l-a dat școala și activitatea Păr. Mureșanu!

Războiul cel mare și pacea dreptății milenare a deschis ușile temnițelor pentru luptătorii dreptății. Păr. M. e fericit. Nu cere însă nici o altă răsplată, decât mulțumirea de-a fi văzut plinirea marelui vis. Se întoarce deci liniștit la parohia sa dragă. Aici rămâne cât îl țin puterile. Bătrân gârbovit de vreme, se pensionează și își petrece ultimii ani de viață la Carei, care-l proclamă cetățean de onoare. — Pentru vrednicile sale Biserica l-a făcut canonic onorar, iar țara l-a dat decorații însemnate: „Coroana României“ în grad de comandor, Ordinul „Ferdinand“ în grad de ofițer, „Steaua României“ în grad de ofițer și Răsplata muncii pentru Biserică cl. I.

Biserica noastră întreagă se pleacă cu cernică în fața sictului venerabil al bunului preot și marelui luptător român care a fost Păr. Gheorghe Mureșan dela Moftinul mic! — Fie-i partea cu dreptii!

Preotul de azi

Înțeleptele îndemnuri și îndrumări ale Sf. Părințe

Sâmbătă, 24 Iunie, s'a desfășurat la Vatican o solemnitate importantă. Sfântul Părinte a primit în audiență comună pe toți clericii cari se pregătesc de preoție în marile institute ecleziastice ale Romei: universități și academii papale, seminarii, colegii bisericesti și colegii monahale. Însotiti de profesorii și conducătorii lor, mii de tineri, de toate culorile, de toate neamurile și de toate limbile, reprezentând toate colțurile globului pământesc, însuflețiti însă de aceeași credință, uniți prin aceleași idealuri și strânși în aceeași disciplină liber consimțită, s'au adunat în jurul tronului sfințit Petru. În ochii tuturor strălucea căldura însuflețirii și a dragostei comune. Se simțiau cu toții acasă și nebila figură a lui Pius XII, Părintele celei mai mari și mai distinse familii de pe pământ, înălțată în fața tuturor, părea întruparea și simbolul viu al idealului suprafiresc spre care râvnesc cu toții. În fața acestui spectacol unic, de tinerețe

eroică și entusiastă care calcă cu atâtea mii pe culmile spiritualității și ale sacrificiului. Părintelui s'au umplut de duiosie și au lăsat într'o privire caldă lumea întreagă pe care ceau cu ei la Scaunul papal miile de levizi. Sufletul Lui sonor a vibrat mai cald decât altă dată și îndemnurile ce le-a rostit îmbrățișau viața toată lumea. Toți trebuie să fie așa, cum dă Sfântul Părinte să fie educați, pentru cerințele speciale ale vremii noastre, clericii din Cez. eternă.

„Mântuitorul a spus apostolilor — zice P. — „Voi sunteți lumina lumii“. Lumina lumii: soarele încălzește. Iată menirea voastră, iată rolul preoției catolice: să fie soare suprafiresc să lumineze mințile oamenilor cu adevărul Hristos; și să aprindă inimile lor de iubirea Hristos“. Două se cer, deci, dela cei ce se pregătesc pentru această misiune: „Dacă vreți să lumina adevărului care este din Hristos, mai întâi trebuie să fiți luminați voi înșivă; de astăruți în studiarea disciplinelor sacre. — Dacă vreți să turnați iubirea lui Hristos în inimile oamenilor, trebuie să ardeți mai întâi voi înșivă această iubire. Acestui scop servește educația voastră religioasă-ascetică“. — Iată cele două puncte cardinale în jurul cărora se grupează îndrumările date de Sfântul Părinte.

Pentru pregătirea științifică-teologică, rămâne valabilă enciclica „*Deus scientiarum Dominus*“ a lui Pius XI. Să nu se uite, în deosebi, deschiderea pe care o face ea între disciplinele principale, auxiliare și celelalte de mai mică importanță, numite speciale. Trebuie pusă în greutate pe cele dintâi. Aceste din urmă însoțite și completa numai pe cele principale. — Îndreptarul ideologic, teologic și filosofic rămâne sf. Toma, care trebuie studiat temeinic cu iubire. În același timp însă, Papa reaminte și întărește — mai ales pentru profesori — pozițiile mai vechi, menite a deschide larg pe „adevăratul progres în științe și în care apărită libertate în cercetări“. Toate rezultatele noi ale științelor trebuiesc folosite și încadrate în sistemul tomist și nimeni nu are voie să împiedice libertatea cercetărilor științifice pre-

□ □ Foia „Unirii“ □ □

Pius XII înainte de pontificatul său

de P. Yves de la Brière S. J.¹⁾

De fiecare dată, când se promulgă rezultatul unui conclave, este mare bucurie în toată lumea catolică. În general, e adevărat, majoritatea credincioșilor nu cunoaște decât puține lucruri asupra personalității noului Pontif. Însă, fie că acela s'a chemat Mastai-Feretti, Pecci Sarto, Della Chiesa, Ratti sau Pacelli, fie că și-a ales numele de Piu, Benedict, Leon, Bonifaciu, sau de Grigore, orișicine știe că el este Papa, succesorul Sfântului Petru în primatul său, vicariul lui Isus Christos. Iată care este marea cauză a bucuriei obștești și a speranței universale.

Însă la acest motiv principal și esențial s'a adăugat și un altul când, în 2 Martie 1939, alegerea lui Piu al XII-lea, mai înainte cardinal Eugen Pacelli, a fost salutată pretutindeni

¹⁾ Rândurile de mai jos sunt traducerea articolului: „*Pie XII avant son pontificat*“ de Yves de la Brière S. J. publicat în revista Părinților Iezuiți „*Études*“ Nr. 7 din 5 Aprilie 1939. S'a aflat de bine să fie tradus acest articol pentru că foarte puțini sunt aceia cari cunosc cariera atât de prodigioasă a actualului Vicar al Domnului. Credem că prin această traducere se face un bun serviciu cititorilor „Unirii“ și tuturor bunilor credincioși ai bisericii noastre, în mâna cărora va ajunge această gazetă.

cu un nemaipomenit elan de unanim entusiasm. Aceasta pentru că lumea întreagă a avut o oarecare cunoștință de titlurile și meritele excepționale ale succesorului lui Piu al XI-lea; mai mult, grație unei succesiuni particulare de împrejurări, în numeroase regiuni ale lumii catolice, viitorul Piu al XII-lea a fost văzut în persoană, i-s'a auzit elocința, i-s'a simțit autoritatea ascendenței sale și i-s'a cules emoționanta edificare a pietății sale. De data aceasta n'au fost deci numai cauze generale și anonime cari au motivat strălucitoarea bucurie a elitelor și mulțimei.

De fapt, italienii mai întâiu, îi cunosc direct ca pe un compatriot, adevărat roman din Roma, și chiar numele de Pacelli (fratele mai mare al marelui Papă a fost plenipotențiarul pontifical la acordurile din Lateran) le reamintește data istorică a împăcării săvârșite în 1929, între Sfântul-Scaun și regatul Italiei. Clerul și catolicii Germaniei (cărora li se pot adăuga aceia ai Elveției) au văzut personal la lucru pe nunțul Pacelli, succesiv timp de doisprezece ani la cele două ambasade, la cea din München și la cea din Berlin. Francezii (și cu ei catolicii belgieni și englezi) au participat în jurul lui la *triduum*-ul euharistic din Lourdes, ținut în 1935, și la strălucitele solemnități din Lisieux și Paris în anul 1937. America de Sud a ascultat și a aplaudat pe cardinalul Pacelli în 1934 la Buenos-Aires, la Montevideo, la Rio de Janeiro. În America de Nord lumea bisericască, și de asemenea și conducătorii lumii profane, s'au

găsit în contact personal cu el în timpul istoriei sale particulare din 1936 în Statele-Unite. Și mai recent încă, în 1938 cardinalul Pacelli a fost primit cu explozii de entuziasm la congresul euharistic internațional din Budapesta, pe malurile Dunărei, și a fost auzit în discursuri cu o uimitoare perfecțiune în cele mai multe limbi europene. În fine, de doisprezece ani, Eugen Pacelli a fost asociat în mod oficial, ca secretar de stat al Papei, la toate evenimentele marelui pontificat lui Pius al XII-lea. În adevăr, n'a fost aceasta o minunată pregătire providențială și o designațiune excepțională bătătoare la ochii tuturor?

Această impresiune a fost confirmată de timpul scurt în care a avut loc Conclavul a cărui acord asupra numelui cardinalului Pacelli s'a exprimat cu o totalitate și o promptitudine aproape fără exemplu. În afară de acest fapt, serbarea încoronării pontificale, în 12 Martie, s'a bucurat, din două cauze fericite, de un succes inedit. Grație acordurilor din Lateran, aceasta a fost pentru prima dată dela 1870 că marea solemnitate a putut să-și desfășoare afară plenitudinea splendorilor sale tradiționale. Grație nouilor progrese ale radiodifuziunii, armonia din San Pietro a putut fi auzită și în mărtașă dela un capăt la altul al întregului pământ, de către mulțimile tuturor continentelor, și de către mulțimile tuturor continentelor, zice așa, în Cetatea Vaticanului.

Nimeni nu va putea pretinde că ridică

„And mai multă ortodoxie decât cere dela toți Biserica însăși. Nici un fel de discuții de acest fel nu trebuie să existe. Emularea este doar de folos înaintării. — Studenții, la rândul lor, să învețe nu pentru examene, ci pentru a-și forma propriul suflet, propria personalitate.

Toate orientările acestea au valoare atât în ce privește studiarea adevărului revelat, cât și premisele lui raționale, adică *principiile filosofiei creștine*. Papa condamnă din nou acel „modernism moral, iuridic și social” pe care-l osândise Pius XI (Ubi arcano, 1922), echivalându-l cu modernismul dogmatic. Această rătăcire „nu recunoaște de normă supremă a adevărului și eroarei, a binelui și răului legile imutabile ale dreptății și justiției, ci în locul lor vrea să pună utilitatea schimbătoare a singuraticilor, a unor clase de cetățeni, a statului, a neamului omeneș”. În fața acestui modernism trebuie vestite cu îndrăzneală, categoric și limpede, adevărurile perfecte și definitive născute din Dumnezeu, „de unde derivă în chip necesar atât datoriiile și drepturile fundamentale ale indivizilor, cât și ale conviețuirii casnice și de Stat, și fără de eari demnitatea și fericirea societății civile nu poate exista”.

În ce privește lumea „misterelor și adevărilor revelate”, S. Părinte constată că „progresul uriaș, și șgomotul și mai mare, care se face în cercetarea și utilizarea puterilor naturii, prin care sporește cultura pur terestră, a tulburat mințile multora în așa măsură, că abia mai pot înțelege cele supranaturale. Dar nu mai puțin adevărat este că preoți destoinici, străbătuți de adevărurile credinței, au reușit în zilele noastre succese mai mari și mai minunate decât poate, oricând altădată, întru câștigarea oamenilor pentru Hristos. Pentru a deveni astfel de preoți, cu ajutorul și după pilda s. Pavel, nimic nu este mai important decât studiarea *teologiei, a școlii biblice pozitive, fie a celei speculative*. — Să vă săpați adânc în minte, că credincioșii de astăzi cer cu mare dor buni păstori sufletești și confesari erudiți. Să stăruiți, prin urmare, cu zel conștient în studiul *teologiei morale și a dreptului canonic*. Fiindcă și disciplina dreptului bisericesc servește mântuirea sufletelor și prin toate normele și legile sale tinde, în ultima analiză și

în chip principal, ca oamenii, ajutați de harul divin, să trăiască și să moară în sfințenie. — Iar *disciplinele istorice*, câte se tratează în școli, să nu zăbovească atât în chestionile critice și istorice — deși își au și acestea importanța lor — ci să țintească mai ales a prezenta viața activă a Bisericii: cât a muncit Biserica, cât a suferit; pe ce căi și cu ce rezultate fericite și-a împlinit misiunea; cum a împlinit în faptă porunca iubirii; unde sunt ascunse primejdiile cari pândesc și împiedecă înflorirea ei; în cari împrejurări Biserica și Statul au trăit în raporturi bune și când în mai puțin bune; ce concesii poate face Biserica puterii civile și în ce chestiuni trebuie să rămână neclătită; în sfârșit, o judecată matură despre situația Bisericii și iubire sinceră față de ea — iată ce trebuie să-idea și să crească în levit școala de istorie bisericească...”

Preotul însă trebuie să fie nu numai lumină, ci și foc care aprinde prin și la iubire. În acest scop, trebuie să se aprindă mai întâi el însuși, prin *rugăciune și sacrificiu*. Iată primul cuvânt de ordine pe care Pius XII dorește să-l spună la începutul pontificatului său preoțimii întregi: „*rugați-vă*; tot mai mult și mai mult; tot mai stăruitor!” Apoi: „*uniți-vă în sacrificiul euharistic*”. Nu numai, ci și „*prin sacrificarea proprie*”. Zilnic preotul trebuie să-și ia crucea sa, și să meargă pe drumul de jertfă al Domnului. Preșția cere jertfă continuă. În primul rând: a vieții curate. Cine nu se simte în stare de ea, să se retragă din bună vreme.

Alături de jertfă: *iubirea, caritatea*. Preotul trebuie să iubească nelimitat, pe toți oamenii, toate neamurile, în și prin Hristos. — Iar spre a crește în iubirea lui Hristos, să *asculte*, cu fiască încredere și *iubire, pe Vicarul lui Hristos*. În el vor cinsti și asculta pe Mântuitorul însuși. „Se încearcă zadarnic — lămurește Sf. Părinte — a se face distincție între biserica iuridică și biserica iubirii. Nu; ci însăși biserica întemeiată iuridic, al cărei cap este Pontificele, aceeași este biserica iubirii, și familia universală a creștinilor. Să stăpânească deci între Noi și voi sentimentele care unesc atât de strâns, în familia cu adevărat creștină, pe tată și pe fiu. Iară voi cari petreceți aci, în Cetatea eternă, sunteți mărturii despre felul cum acest Scaun Apostolic, înlătu-

rând orice considerațiuni de ordin lumesc, nu gândește și nu caută nimic alta decât binele, fericirea, mântuirea credincioșilor și a întreg neamului omeneș. Încrederea în ea, pe care v-ați câștigat-o din proprie experiență, duceți-o și o comunicați fraților voștri de pe tot rotogolul pământului, pentruca toți să fie una cu Pontificele Suprem în iubirea lui Hristos”. — Amin. Amin.

Motive de prigoană... În No. 24 din 17 Iunie a. c. a ziarului „Unirea”, am arătat cum un director de școală primară a aflat de bine să calce legea țării și să ne batjocorească biserica noastră, ducând cu sila copiii uniți la biserica ortodoxă. Comuna, dar mai ales numele „eroului” nu interesează. Mai ales că se ptea poate ca să mai fi fost multe alte cazuri la fel în lungul și latul țării. Motivele însă cari determină pe eroi să joace astfel de piese, prin varietatea lor, sunt curioase și multe din ele vrednice de relevat.

În majoritatea cazurilor — credem — de aceea ne duc cu sila copilașii noștri la biserica ortodoxă, ca să-i înstrăineze de religia lor și să-i apropie sufletește de cea ortodoxă. Alții ca să ne arate că, „dominanți” fiind, sunt mai tari decât noi, încât nici legile statului nu-i pot opri în a ne jigni, pe noi aștia pușini. Alții pur și simplu ca să ne batjocorească și să ne facă sânge rău. — Tot căi pe cari încearcă să ne tragă la sânul „mamei dulci”.

Decât toate acestea, motivele de cari se călăuzește directorul pe care îl am eu în vedere sunt mai... interesante. El e supărat pe Blaj și pe blăjeni, pentrucă nu l-au făcut cândva un hatâr. Anume: s'a îmbiat că, împreună cu întreaga familia lui, se aruncă în brațele „uniației”, dacă aceasta îl va crește în școlile ei copiii la școală în mod... gratuit. Și „vina” că nu s'a aranjat lucrul, o poartă protopopul nostru tractual care n'a adus la cunoștința celor mari treaba, și preotul interesat de trecere, care n'a aflat de bine să-și înmulțească oițele astfel pentru pâinea Blajului. Și deși acesta l-ar fi motiv suficient de prigoană, încă mai are unul, nu mai puțin grav: Unul din dascălii subalterni e — închipuiți-vă — și mirați-vă — preoteasa unită. Da, preoteasa unită e învăță-

lui Pius XII pe tronul pontifical n'a avut caracterul unui eveniment de excepțional avânt moral în fața puterilor civile și spirituale. Datele de 2 și 12 Martie 1939 sunt pentru vecie înscrise ca date mărețe și luminoase în istoria veacului nostru, întunecat, sub alte raporturi, de atâtea catastrofe dureroase.

1.

Ieșit dintr-o familie romană, în mod ereditar devotată cauzei pontificale, Eugen Pacelli a înțeles chemarea la grația sacerdoțiului. El s'a pregătit și s'a întărit pentru preoție prin serioase studii eclesiastice și prin o serioasă inițiere spirituală și apostolică. Pe timpul celor din urmă ani ai pontificatului lui Leon al XIII-lea, a intrat în serviciul Secretariatului de Stat al Sanctității Sale, ale cărui trepte ierarhice le-a urcat una câte una; așa a fost noviciatul său în cunoștința afacerilor administrative și diplomatice ale guvernării generale ale Bisericii. Aceasta a fost perioada care a corăspuns întregului pontificatului Piu X, sub autoritatea directă a cardinalului Merry del Val. Totdeauna, în viitor, Mgr.-ul Pacelli a rămas atașat cu pietate persoanei și memoriei atât celui dintâiu cât și celui de-al doilea, cu o fidelitate mișcătoare. Aceasta nu s'a sfârșit a'o mărturisească însuși viitorul Pius al XII-lea.

Diplomația și afacerile bisericești, dealtcum, n'au absorbit niciodată, nici în această epocă și nici mai târziu, totalitatea puterilor de activitate ale Mgr.-lui Pacelli. Mare a fost locul

rezervat cătorva din preocupările directe ale zelului preoțesc, ca de pildă studiul perseverent al științelor religioase și al limbilor și literaturilor Europene; în particular al scriitorilor bisericești din Franța. Când în 13 Iulie 1937-cardinalul Pacelli va fi felicitat de către d. Leon Bérard pentru magnificul său discurs chiar din dimineața acelei zile, asupra *vocațiunii creștine a națiunii franceze*, în catedrala Notre-Dame din Paris și pentru măiestria în arta de compunere oratorică în limba franceză, secretarul de stat al lui Piu XI și-a revendicat simplaminte calitatea de cetitor asiduu al lui Bossuet și al altor măeștri ai secolului al XVII-lea, încă din anii săi de copilărie. Totul, de fapt, în scrierile și discursurile prelatului și cardinalului umanist, revela acest lung comerț intelectual și această strânsă înrudire spirituală.

Viitorul Pontif n'a făcut niciodată taină din predilecțiile intime ale inimii sale. De exemplu când a fost întrebat, într'un mod cam îndrăzneț, în 1933, dacă nu-i va fi imposibil să redacteze el însuși articolul *Saint-Siège*, în *Dictionnaire diplomatique*, publicat de către Academia diplomatică internațională, cum au făcut-o aceasta, pentru țările și Statele lor respective, un mare mare număr de prim-miniștri și de miniștri ai afacerilor străine din lumea veche și nouă, cardinalul Pacelli a răspuns că poate garanta că: „Nu există nici o obiecțiune de principiu. Cu toate acestea mărturisesc că, dacă am puțin timp liber, îmi place mai bine să scap din afacerile diplo-

matice pentru a mă ocupa de treburile religioase și de viața spirituală!

Însă să revenim la perioada tinereței, când s'au cristalizat asemenea obiceiuri mentale la acela care va deveni mai târziu Pius XII. În 1914, ultimul an al pontificatului lui Pius al X-lea, Mgr. Eugen Pacelli a urcat cea mai înaltă treaptă ierarhică a Secretariatului de Stat (bine înțeles lăsând laoparte Secretariatul de Stat însuși): a ajuns în postul de secretar al afacerilor eclesiastice extraordinare. A avut atunci fericitul destin de a fi amestecat direct, ca atare, în încheierea unei afaceri care de fapt ieșea din cadrul de proporție ordinar. Regatul Serbiei, foarte mult mărit în urma dublului războiu balcanic din 1912—13, poseda acum o minoritate catolică cu mult mai importantă ca în trecut, grație anexării diecezei de Üsküb, în regiunea Vardarului. Pentru a stabili noua stare a lucrurilor, pentru a garanta pacea religioasă și pentru a apăra orice nouă amestecare a Austro-Ungariei, Belgradul a recunoscut necesitatea de a negocia cu Sfântul-Scaun un regim legal de care comunitatea catolică să se declare satisfăcută. Din cauza aceasta Concordatul cu Sârbia a fost semnat în 24 Iunie 1914, puține zile înainte de marea catastrofă; preliminările au fost parafate în 8 Mai precedent. Ori, după cardinalul Merry del Val, principalul negociator pontifical era Mgr.-ul Pacelli.

În condițiunile în cari s'au încheiat, Concordatul cu Serbia consacră stipulațiuni nespe-

toare de, la școala d-sale și vrea cu orice preț s'o vadă conducând copiii uniți la biserica ortodoxă. Pentru d. director apoi e o crimă ca în comuna unde sunt aproape 1000 de suflete ortodoxe și abea vre-o 400 unite, să fie un dascăl unit și numai trei ortodocși. Și acela unu' unit să fie chiar preoteasa unită, care să la salar dela stat în timp ce soția dumnealui și celelalte doamne din comună nu sunt salariate!

Alte motive afară de acestea, poate înțelege oricine, nu mai trebuie. Sunt suficiente ca să atace pe cel ce se țin de Blaj. — (Pr. Ioan Cerghizanu).

Știri mărunte

Vrednicie recunoscută. Cum aflăm din *Neamul Românesc* (1 Iulie 1939), în recentul *Congres anual al „Ligii Culturale“*, d. profesor N. Iorga a propus Ligii să formeze o comisiune care să se ocupe de tot ceea ce privește Românii de peste graniță. În fruntea lor (a celor din numita comisiune) ar putea fi — așa a continuat d. N. Iorga — părintele profesor Ștefan Manculea din Blaj, care a dat, într-o serie de lucrări, cele mai prețioase știri cu privire la Românii din Ungurime. I-am putea da și grija de a se înțelege cu anumite elemente competente, pentru ca aceste cercetări să se întindă și asupra Românilor din Banat. — De prisos să mai adăugăm ceva la cuvântul într'adevăr competent în materie al d. N. Iorga.

Misiuni populare. În urma rapoartelor sosite ulterior, publicăm cu multă bucurie ținerea misiunilor de Nașterea Sf. Ioan Botezătorul, anul curent, încă în trei parohii pe lângă cele menționate deja. — 1. În parohia Nouă (protop. Sibiu) pe urma cuvântărilor pâr. Nicolae Popa din Ocna Sibiului, sau spovedit și împărtășit 246 credincioși. Ajutor la spovedanii au dat preoții Toma Mihai parohul local, Ioan Mășariu din Cașolț, și Iulian Gherghel din Dăia. — 2. La Badenii părintelui Teodor Racovițan protopp. Turda, a vestit cuvântul mântuirii pâr. Gheorghe Simu, profesorul nostru din Dumbrăveni. Rezultatul: 122 împărtășanii, adică 50% din totalul credincioșilor. — 3. În Nucet (protop. Tichindeal) preot misionar a fost pâr. Emil Boros din Șinca Veche, au ajutat la spovedanii preotul local, pâr. Ioan Filip și pâr. Cornel Hațiegan din Hosman. Și aici s'au apropiat de sf. taine 30% din totalul credincioșilor.

rate pentru toate instituțiile catolice, mai ales pentru eficacitatea legală și juridică a căsătoriei creștine. Pe scurt, acest concordat a constituit o prefigurare, sub Piu al X-lea, a aceluia viitor Drept Concordatar căruia cardinalul Pacelli îi va deveni, în calitate de continuator al cardinalului Gasparri, sub Piu al XI-lea, unul din principalii autori în Europa de după războiu. — Etapă memorabilă și în adevăr simbolică în cariera viitorului Pontif.

Din 1914 până în 1917, vasăzică în cursul primilor ani ai marelui războiu, Mgr. Pacelli va continua să fie secretarul afacerilor eclesiastice extraordinare sub Benedict XV, pe lângă cardinalul Gasparri. Ca atare își va da contribuția în ce privește tratarea umană a prizonierilor de războiu, a ostaticilor, a deținuților civili, a regiunilor invadate și a internărilor în teritoriu neutru, își va da contribuția în acele pertractări delicate și generoase în urma cărora Benedict XV a primit numirea mișcătoare de *Bunul Samaritean al Europei*.

Pr. Iosif Stercociu

Reveniri la mătă. În ziua de Nașt. Sf. Ioan Botezătorul, 24 Iunie a. c. în biserica gr.-cat. din Șarmaș (jud. Mureș) au fost botezați 3 copii din părinți baptiști, în etate de 3, 5 și 9 ani. Nași au fost doamnele: Nițulescu, Suci, Baciu, Țăran și d. director Inv. Gavril Urzică, cu stolul de străjeri. Răspunsurile liturgice și câteva cântări acomodată s'au cântat de corul nou înființat de d. director Nițulescu, dar în lipsa d-sale l-a condus cantorul Ioan Țăran. După botez a vorbit părintele local Victor Socol despre Sf. Ioan Botezătorul și botezul creștinilor. Au rămas toți adânc mișcați până la lacrimi. — S'au făcut diferite cadouri noilor botezați.

Locale. Măine, Dumieecă VI după Rusali, va predica în catedrală pâr. Dr. Leon Sârbu, duhovnicul Seminarului Teologic, iar Dumineca viitoare va predica pâr. Ioan Vultur, prof. la liceul de băieți.

— De sfârșitul luni Iunie și-a avut întrunirea colegială promoția de acum treizeci de ani a liceului din localitate. După o sfântă liturghie cu parastas slujită în catedrală, au trecut cu toții în sala de cursuri, răspunzând: prezent! 16 din 58, câți isprăviseră liceul în 1909. S'au înfățișat apoi în corpore la I. P. S. S. pâr. Mitropolit, unde pâr. Emil Tătar, protopopol Diocesanmărtinului, a rostit cuvântul omăgial în numele tuturor. La banchetul ținut la un restaurant din loc, la propunerea pâr. Iosif Bucur dela Administrația Centrală, s'au înscris cu toții în „Asociația foștilor elevi ai Blajului“, mai contribuind fiecare (la propunerea pâr. Leonte Opreș, prof.) cu câte 1000 Lei la clădirea unei aripi noi a liceului de băieți.

— Joia aceasta s'a întrunit în conferință comisia noastră catehetică interdiecezană, discutând probleme de competența ei. Pe lângă membri din loc au luat parte la desbateri pâr. Dr. Nic. Brinzeu, prepozit lugojan, pâr. Dr. I. Georgescu, canonic orădan și pâr. Dr. Titus Malaiu, canonic clujan.

— Comisia de bacalaureat și-a terminat lucrările. S'au înscris cu total 84 candidați; s'au prezentat 81; au isbutit la oral 54.

† Virginia Cornea, după lungi și grele suferințe și-a dat sufletul în mâinile Ziditorului, la Vințul de jos, în 30 Iunie c., într'al 25-lea an al vieții sale. — Facă-i Domnul parte cu aleșii săi!

Rugăminte. P. T. frați predicatori la sfintele misiuni, cari n'au înaintat încă rapoarte, sunt invitați să le înainteze urgent, pentru a fi ținute în evidență. Apropierea de sf. taine să se arete prin numărul celor ce s'au apropiat, și, pe cât se poate prin procentul față de totalul credincioșilor din parohie. *Conducerea Reuniunii.*

Liceul de fete Român unit — Blaj.

Nr. 1332—1939.

Aviz școlar.

— 1939—1940 —

1. Inscriserile în oricare clasă a liceului se fac în baza unei cereri legal timbrată (8 Lei fiscal + 1 leu aviație), înaintată Direcțiunii cel mai târziu până la 31 August. Cererile vor fi scrise de părinții, sau reprezentanții legali ai elevelor. Cererile netimbrate cum și cele neprezentate la timp, nu vor fi luate în considerare.

Elevete, cari cer înscrierea pentru întâia oră în liceul nostru, neapărat vor anexa la cerere actele următoare: a) extrasul de naștere dela ofițerul stării civile; b) extrasul de botez dela preot (pentru elevetele creștine); c) certificatul de cetățenie; d) certificatul de revaccinare și e) copia matricelă din anul premergător (certificat de studii).

Elevetele cari au urmat anul trecut la noi, la cerere vor alătura numai avizul școlar primit la sfârșitul anului.

Elevetele repetente încă sunt obligate, la cereri de reinscriere, urmând să plătească în favorul Ministerului o taxă specială de 500 Lei.

Fără actele specificate mai sus, cererile de înscriere nu se iau în considerare.

2. În clasa I. se pot înscrie elevete, care prezintă certificatul de terminarea alor 4 cl. primare și cari la 1 Septembrie curent, au vârsta de cel puțin 10 ani împliniți și nu au trecut de 13 ani.

Înscrierea în această clasă atarnă și de rezultatul examenului de admitere, care se ține în localul școlii, în zilele 5—6 Septembrie.

Examenul de admitere în clasa I. constă din probe scrise la l. română și matematică, și materiile cl. IV. primare. La limba română se dă și o probă orală. Taxa examenului 80 Lei.

3. Celelalte examene se țin la terminarea materiei:

a) particulare, integrale și de diferență (din 1—8 Septembrie;

b) admitere în cl. V la 4—5 Septembrie;

c) corigențele la 2—3 Septembrie.

Pentru toate examenele, elevetele se anunță în scris, cu cerere timbrată în regulă, până la 31 August.

În cazul, că aceste termene se schimbă părinții vor fi avizați în scris.

4. Înscrierea definitivă și plata taxelor școlare, se face în zilele de 7—8 Septembrie. Părinții sau reprezentanții autorizați ai elevete sunt obligați să se prezinte personal cu elevetele.

Taxele școlare sunt:

a) *Curs inferior:* cl. I—IV, înscrierea 450 Lei, taxă de construcție 200 Lei, frecvența 1200 Lei, pentru clădirea inspectoratului 50 Lei, pentru spitalul-școală 50 Lei, străjerie 50 Lei, bucatăria școlară (material de gătit) 50 Lei. Total 2550 Lei.

b) *Curs superior:* cl. V—VIII, înscrierea 450 Lei, taxă de construcție 200 Lei, frecvența 1900 Lei, pentru clădirea inspectoratului 50 Lei, pentru spitalul-școală, 50 Lei, străjerie 50 Lei, bucatăria școlară (material de gătit, 50 Lei. Total 2750 Lei.

Taxele de înscriere, construcție, jumătate din taxa de frecvență, cum și taxele pentru clădirea inspectoratului, spitalul-școală, străjeria și bucatăria școlară se plătesc deodată, la înscrierea Rata a II. la 1 Februarie 1940.

Elevetele minoritare de confesiunile reformate, luterană și mozaică plătesc dublul taxei de frecvență.

Eventualele restanțe din anul școlar precedent, se plătesc înainte de înscriere. Fără achitarea integrală a restanțelor, înscrierea nu se face.

5. Toate elevetele sunt obligate să aibă uniformă străjărească, cu numărul de ordine al școlii, la braț; fularul va fi de culoare gri, închisă. — Pentru portul de toate zilele, fiecare elevă va avea 2 șorțuri, confecționate din pânză bleu-marin, după modelul șorțului de „tabără școlară“, publicat în Buletinul Străzii Țării, Nr. 3—4 (1938-39) Buletinul se află la toate stolurile străjărești. — Pardesiile, cum și paltoanele de iarnă vor fi deasemenea după modelul străjăreștii: culoarea exclusiv: bleu-marin. Paltoanele de iarnă fără blană.

6. Pentru primirea în internat se face cerere specială, care se va adresa Preavenerabilului Consistor Arhiepiscopesc în Blaj, până la 25 August. Cererea va fi însoțită numai de certificatul medical. Primirea în internat este condiționată de primirea în școală. Amănunte se găsesc în prospectul Internatului.

7. Părinții sau tutorii elevetelelor nu pot să gaja cvartire în oraș fără aprobarea Direcțiunii, Blaj, la 8 Iulie 1939.

DIRECȚIUNEA